

Према овим подацима може се Дрина поделити на три дела: први део од 1450 до 427 м. висине на дужини од 144 км има пад $7,08\text{‰}$; други део од 427 до 150 м. висине, на дужини од 235 км. има пад од $1,19\text{‰}$; и трећи део од 150 до 81 м. висине, на дужини од 78 км. има пад $0,87\text{‰}$.

Целокупан пад Дрине од 1450 (т. ј. од извора Таре) до 81 м. висине (т. ј. до ушћа) на дужини од 456 км. износи $3,00\text{‰}$.

Доњи, трећи део тока представља долину Дрине, која се развила на дну залива панонског језера; други, средњи, и први, горњи део Дрине представљају стару реку и долину, која је постојала у доба панонског језера.

Али се из горњих специјалних података види како се смењују дужине слабијих и дужине јачих падова: испод токова са слабијим долазе токови са јачим падовима: после пада од $5,5\text{‰}$ долази пад од $11,87\text{‰}$; после пада од $3,7\text{‰}$ долази пад од $8,7\text{‰}$; даље низводно, после пада од $0,92\text{‰}$ долази пад од 2,16 и т. д. Само у доњем току Дрине од висине 150 до 81 м. пад је континуалан. У средњем току констатује се како вишеградска котлина има пад од 0,92, а клисура испод ње пад од 2,16; даље бајино-баштанска котлина има пад од 0,16, а клисура испод ње пад од $1,2\text{‰}$. У горњем току Дрине испод њеног изворног дела види се иста смена јачих и блажих падова; блажи падови овде вероватно одговарају ерозивним проширењима, а јачи клисурама.

Радмила Б. Живковић.

О СТАНОВНИШТВУ ШТИПА

У Штип је, још пре доласка Турака, досељено становништво из Ежиграда, вароши која је постојала северно од Штипа. Ежиград је изгубио значај услед напретка Штипа у то доба. И данас има у Штипу потомака тих досељеника, као што су Аџи-Мустаовци (Мутановци и Мачковци).

После доласка Турака Штип је почео губити своје становништво. Једни су побегли у кратовску област, где су основали насеље Пробиштип, које и данас постоји; други су поубијани, и у Штипу је остало мало људи. Тада су се у Штип почели досељавати Турци из Мале Азије, а ускоро они су почели доводити и насељавати хришћане из околине. Од доласка Турака па до краја 18. века варош је била насељена поглавито Турцима.

Од краја 18. века хришћански се живаљ почео више досељавати у варош, због зулума и несигурности на селу. Имућнији људи су се насељавали у Новом Селу, предграђу Штипа, а сиромашнији, који нису имали могућности да себи подигну кућицу овде, склањали су се код богатих бегова, којима су обрађивали земљиште и вршили кућевне послове, а у накнаду за то добијали стан и храну. Убрзо су око беговских кућа постале мање колоније, у којима су живели ови сиромашни досељеници; оне су се називале дворовима. Таквих је дворова било више, али се памте имена само овима: Поптошев Двор и Големи Двор. Последњи је обухватао читаву махалу, и имао две капије. Средином 19. века уништена су многа хришћанска села у околини, и становништво се из њих настанило у Штипу.

У 16. веку почели су се досељавати Јевреји из Кратова. Потомака ових Јевреја данас нема, а данашњи штипски Јевреји досељени су из Солуна, Скопља и других места; они су дошли у 18. веку. У 19. веку доселили су се Цинцари из Крушева, и Власи сточари; ови су се населили кад им је стока угинула од куге. Сви су се они током времена пословенили.

Досељени хришћани настањивали су се већином у Новом Селу, услед повластица које су становници Новог Села били добили, да би штитили пут кроз клисуру од пљачкаша. Убрзо је Ново Село постало центар целокупног живота. Оно је било седиште епископије (која је укинута око 1850 године), имало је засебну управу, и добило школу. Овде су живели богатији и виђенији грађани, док је у граду била сиротиња.

Средином 19. века издат је ферман, којим је дато право хришћанима да купују имања у граду, док дотле то нису смели. Отада почиње јаче досељавање хришћана у Штип, јер су зулуми по селима били велики. Затим се и муслимански елеменат повећава услед досељавања мухаџира из Бугарске, иза рата од 1878. г. После тога било је исељавање хришћана у Србију и Бугарску, али број тих исељеника није био тако знатан.

Крајем 18. века Штип је имао око 5.000 становника. До 1830 године овај се број повећао на 15.000, већином услед досељавања хришћана. Отада па све до Балканског Рата број становништва је стално растао и пре рата износио 23.000 душа, већином Турака. Данас Штип има, према општинском опису, 11.075 становника, већином хришћана. Исељавање из Штипа нарочито је било велико 1921. и 1922. године и доцније. Тих година исељено је у Малу Азију преко 1500 турских старих породица, и преко 35 мухаџирских. Било је и исељавања хришћана у Бугарску. У то исто време доселили се у Штип неки Турци са села, нарочито они који немају никаквог имања; други су дошли из околине у Штип с тога, што је у њему безбеднији живот, но у селима.

Јелена Парнацијевић.